

gebouw met groote zorg heeft behandeld.¹⁾ Bovendien doet zich de unieke omstandigheid voor, dat een portefeuille met teekeningen — meest schetsen met op een blad verschillende voorbeelden van detaillering, waaruit de bouwheer kon kiezen — en enkele documenten in het familie-archief Van Schuylenburch uitsluitel geven over den bouw en den oorspronkelijken toestand.

Dank zij de bijzondere welwillendheid van den huidige Deutschen Gezant Exc. J. Graf von Zech von Burkersroda en Jhr. A. L. van Schuylenburch van Bommenede, alsook de medewerking van het Rijksbureau voor de Monumentenzorg en het Gemeente-archief te 's-Gravenhage, was het mogelijk zoowel het huis als de ontwerpteekeningen te fotografeeren, waardoor deze studie eerst recht mogelijk werd. De afbeeldingen zijn alle opnamen van Monumentenzorg.

Om huis en inrichting naar waarde te schatten moet men zich den voorafgaanden ontwikkelingsgang voor den geest roepen. Eene inleidende beschouwing moge daarom hier een plaats vinden.

Laat-gothische of renaissancistische woonhuizen en in het algemeen burgerlijke gebouwen ten onzent bestaan uit een reeks van meer op practische gronden aaneengeschakelde dan onderling architectonisch-gebonden vertrekken. Iets dergelijks geldt voor de afzonderlijke interieurs. Men zie b.v. in het zeer verspreide werk van wijlen Prof. Sluyterman „Huisraad en binnenhuis in Nederland in vroeger eeuwen” de in hoofdzaak 16e eeuwse chirurgijnskamer in de Waag te Enkhuizen, de kamer in het oude gedeelte (1609) van de Kruisstee te Uskwerd in Groningen, de tegen het midden der 17e eeuw ingerichte (huidige) secretariskamer in het Middelburgsche en de weeskamer in het verbrande Leidsche stadhuis. In deze ruimten, waar nog volgens de middeleeuwsche bouwtraditie de constructie sterk spreekt, zijn als het ware de gepleisterde steenen wanden, hunne vensters, de eiken deuren, de beeldhouwde haardomlijsting, de balkenzoldering als op zichzelf staande elementen behandeld, ofschoon ze voortreffelijk bij elkander passen. Hunne versiering bestaat of bestond behoudens den tooi der opgesomde noodwendige deelen uit losse, ook in ander verband zeer wel denkbare stukken zooals gesneden stoelen, tafels, kasten, enz. en schilderijen, die tegen de naakte wanden voortreffelijk tot hun recht komen. Zelfs het vaste meubilair maakt min of meer den indruk van toevoegingen.

Deze vertrekken zijn aesthetisch volkomen aannemelijk als een uiting van eerlijke ambachtelijkheid en ongekunstelden versieringszin. Ze zijn te vergelijken met de werken der eind-zestiende en vroeg zeventiende-eeuwse meesters: Vinckeboons, Van de Venne, Avercamp, Buytewech en nog eenigs-

¹⁾ Een der vroegere Deutsche Gezanten in Den Haag, Exc. K. v. Schlözer, heeft in „Das Schuylenburch'sche Haus, Kaiserlich Deutsche Gesandtschaft”, Berlin 1906, het eerst de aandacht op dit huis en zijn geschiedenis gevestigd.